

Türk
sanayicileri
ve
iş adamları
derneği

görüş

GÖRÜŞ, NİSAN 1974

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Bültenidir.

Sahibi ve Sorumlu Neşriyat Müdürü:

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Feyyaz Berker

Yazı İşleri Müdürü: Cem Duna

Basıldığı Yer: Nurtan Matbaası - İstanbul

Adres: Cumhuriyet Cad. Dörtler Ap. 18/2. Elmadağ - İstanbul.

Telefon: 46 24 12

Dernek'ten

Haberler... Gelişmeler...

Şubat 1973 tarihinden bu yana yararlı olması amacıyla yayınlamaya çalıştığımız «GÖRÜŞ» adlı deneme yayını, aradan geçen süre içinde önce 1.000 adet basılırken bu sene başında 2.000'e ve şimdide 3.000 adet baskıya erişti. Aslında dağıtımın artması GÖRÜŞ'e olan ilginin artışının sonucu olmasına rağmen, bu ilginin niteliğine baktığımızda, «GÖRÜŞ»ü yararlı bulanlar kadar, yetersiz bulunlarında uyarılarının yer aldığını görüyoruz.

Hatırlanacağı üzere, Şubat 1973 sayısında «GÖRÜŞ» amacını «..... iş adamının okuma ihtiyacını gene iş adamının içinde bulunduğu koşullara göre gidermek amacına yönelmiştir. Öyleyse GÖRÜŞ iş adamının, iç cebinde taşıyacağı ve zaman buldukça göz atacağı, aktüel konulardan, Derneğin faaliyetlerinden, camiamız mensuplarından kısa, öz ve faydalı bilgiler edinebileceği bir yayın olmaya çalışacaktır.....» şeklinde tanımlamıştı. İş adamlarının ötesinde toplumumuzda bu mesajları iletmeye çalıştığımız kesimde büyüttüğümüz içindirki, «GÖRÜŞ» hakkındaki görüşlerde çeşitliliğini devam ettirecektir.

Gerek kapsamı ve gerekse amacı ile «GÖRÜŞ» bazı konularda çağrışım yaptırabilecek kısa mesajları vermeye, aktüel konularda özlü ve sağlam bilgiler aktarmaya ve o ayın haber alabildiği faaliyetlerinden haberdar etmeye devam edecektir. Bu çabasında daha yararlı olabilmesi için «GÖRÜŞ»ünüz değerli katkılarınızı beklemektedir.

Mart ayı faaliyetleri ve Nisan için düşünülenlere gelince, normal olarak yapmakta olduğumuz yayın, ekonomik danışma kurulu çalışmalarını gibi konular yanısıra diğer kuruluşlarla koordinasyon çalışmaları meslek odaları ile müşterek toplantı, Mart programını oluşturdu. Nisan için ise Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve UNIDO ile müşterek seminer, Parlâmento üyeleri ile tanışma toplantısı gibi çalışmalar planlanmakta.

Dünyamızın Artan Nüfusu

Oysa Tabii Kaynaklar artmıyor....

Uluslararası Çalışma Teşkilâtınca yayınlanan bir el kitabında nüfus konusunda çözüm bekleyen sorunlar hakkında ilginç veriler yer alıyor. Sözkonusu yayında bundan 2.000 yıl önce Dünyamız nüfusunun 250 milyon, 1.000 yıl önce 350 milyon, 500 yıl önce 450 milyon, 1.400'lerde 1 milyar, asrımız başında 1.650 milyon ve günümüzde de 4 milyara ulaştığını, yüzyılımızın sonunda ise 6.5 milyara ulaşacağı ifade edilmektedir. Bunun oluşumuna baktığımızda 1970 ile 2000 yılları arasında kentleşmiş nüfusun 1.350 milyondan 3.350 milyona çıkacağı, az gelişmiş

bölgelerdeki nüfusun 2.550 milyondan 5.100 milyona çıkacağı oysa gelişmiş bölgelerin yalnızca 1.100 milyondan 1.450 milyona ulaşacağı ve bu durumun nüfusun gençleşmesi, yaşama süresinin uzaması ve dünyanın özellikle az gelişmiş yörelerinde nüfus artışının çok hızlı olmasından ileri geldiği görülüyor.

Bunun sonucu olarak, yiyecek maddelerinin % 4 bir artış hızı olması gerekirken % 1 ilâ 2 civarında kalması (FAO Senelik Raporu) ve her gün 200.000 yeni boğazın daha devreye girmesi ile beslenme sorununun yanı sıra eğitim, konut, sağlık ve diğer hizmetlerin yetersiz kalışı, ve en önemlisi istihdam açığının giderek büyümesi gözlenmektedir.

Sorunların ayrıntılı incelemesini yaptıktan sonra bunların iki çeşit olduğunu, (hızlı nüfus artışından doğan sorunlar — hızlı nüfus artışını yavaşlatma sorunları) iki düzeyde oluştuğunu (toplum açısından— aile açısından) ve dolayısıyla çözümlerin de ikili olduğunu yani, ekonomik ve sosyal kalkınma yönünden ve nüfus politikası bakımından aranması gerektiği bildiriliyor.

Uluslararası Çalışma Teşkilâtını bu değerli yayını ile ve bu yayınında ayrıca belirtilen değerli çalışmalarından dolayı kutluyoruz.

Küçük İmalât Sanayii

Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayınlanan bir çalışmada 1968 yılında küçük imalât sanayiine ait ilginç veriler bulunmaktadır. Adı geçen çalışmaya göre 1968 yılında küçük imalât sanayiinde çalışanlar sayısı 968.130 kişidir. Aynı sayı 1963 yılında 679.462 kişi olarak bulunmuştur. Aşağıdaki tablo 1968 yılında küçük ve büyük imalât sanayiinin karşılaştırmalı yapısını vermektedir.

BÜYÜK VE KÜÇÜK İMALÂT SANAYİİ

	1963			1968		
	Büyük İmalât Sanayii	Küçük İmalât Sanayii	Toplam İmalât Sanayii	Büyük İmalât Sanayii	Küçük İmalât Sanayii	Toplam İmalât Sanayii
Çalışanlar Sayısı	48	52	100	45	55	100
Toplam Üretim	66	34	100	77	23	100
Toplam Katma Değer	81	19	100	62	18	100

Kaynak: Devlet İstatistik Enstitüsü

1963 yılında 4,5 milyar TL. olan küçük imalât sanayii toplam sektörel çıktısı, 1968 yılında 13,4 milyar TL. olmuştur. Küçük imalât sanayiinde 1960-65 döneminde % 1,8 olan büyüme hızı 1965-1970 döneminde % 5,2'ye yükselmiş ve 1960-1970 döneminde ortalama % 3,5 olmuştur. 1965-1970 döneminde bütün alt sektörlerde büyüme hızları % 5,1-5,2 arasında dengeli bir biçimde olmuştur.

İhracat Kredileri için Uluslararası Bir Anlaşma Hazırlandı

Asgari Faiz Nisbeti % 7 Oluyor...

International Herald Tribune gazetesinin 7 mart 1974 tarihli bir haberine göre, Avrupa Ekonomik Topluluğu, Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya, ihracat kredilerinin asgarî faiz haddi ve vadeleri hususunda bir anlaşma akdetmeğe daha da yaklaşmış bulunmaktadır.

Tasavvur edilen anlaşmaya göre, ticarî ihracat kredilerinin resmî finansmanı için asgarî seviyenin yüzde yedi nisbetinde tesbit edilmesi öngörülmektedir.

Keza anlaşmaya göre, ihracat kredileri sınıflı memleketler için beş seneyi, ekonomisi devlet tarafından yönetilen ülkeler için sekiz seneyi ve gelişmekte olan ülkeler için ise on seneyi geçmeyecektir.

Gazete, Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya'nın böyle bir anlaşmayı tasvip ettiklerini, Avrupa Ekonomik Topluluğunun ise, durumlarını tesbit etmekle meşgul bulduklarını ve bu hususta bu ayın sonuna doğru bir nihaî taslak hazırlamaları beklendiğini belirtmektedir.

Rekabetin Önlenmesi

Böyle bir anlaşmanın amacı, özellikle petrol nedeniyle, dünyanın bellibaşlı sanayi ülkeleri arasında, resmî ihracat kredi kolaylıkları tekliflerinde rekabetin önlenmesidir.

Gazetenin kaynaklarından birinin söylediğine göre, herhangi bir memleket tarafından diğerinden daha elverişli kredi şartları teklif edilmesi teşebbüsü, rekabet için yapılan para devallüasyonlarının getireceği durumlar kadar tahrip edici olabilir.

Bu konu üzerinde Avrupa Ekonomik Topluluğunun takınacağı tavrın tesbiti için Ortak Pazar uzmanları nihaî bir taslak üzerinde çalışmaktadırlar. Aynı kaynakların bildirdiğine göre, taslağın muhtemelen nisan başlarında yapılacak olan, önümüzdeki Bakanlararası karar verme toplantısına yetişeceği ümit edilmektedir.

Fransa ve İtalya'nın, ticarî ihracat kredilerinin tarifi üzerinde bazı itirazları olduğu ve bazı istisnalar istedikleri anlaşılmaktadır.

Milletlerarası kredi anlaşması için Avrupa Ekonomik Topluluğu tarafından hazırlanan ön taslakta resmî kolaylıkların, hükümetler, amme müesseseleri veya merkez bankaları tarafından ihracat kredileri için yaptıkları yardım şeklinde tanımlandığı belirtilmektedir. Ticarî krediler, iki seneyi aşan anlaşmalar olacaktır.

Brüksel'deki Amerikan kaynakları, memleketlerinin ihracat kredi faizleri için bir taban tesbit edecek ve diğer bazı şartlar ihtiva edecek bir anlaşmayı imzalamaya tamamen hazır bulunduğunu, zira bunun, rekabete dayanan tekiiflerden kaçınılması hususundaki Amerika Birleşik Devletlerinin politikasına uygun olduğunu söylemektedirler.

Bu konu üzerinde belli başlı ülkeler arasında bir müddetten beri temaslar yapılmaktaydı ve kaynakların bildirdiğine göre, umumî bir fikir birliğine varılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Enerji Sorunları

Amerikan Konferans Heyetince 10 Ocak 1974 tarihinde düzenlenen enerji forumunda varılan sonuçların özeti, ülkemiz açısından karşılaştığımız güçlüklerin çözümünde bazı hususları yansıtmaması bakımından yararlı olabilir düşüncesiyle aşağıda sıralanmıştır.

1. 1974 yılının ilk yarısında petrol açığı kalmayacak şekilde petrol ürünleri talebi yeter derecede azalmış ve petrol ürünleri arzı yeter derecede çoğalmıştır.
2. Dünya çapında bir petrol rafinaj kapasitesi açığı mevcut değildir.
3. Dünyada, ham petrol kaynağının maddeten yeterli gelmemesi şeklinde bir problem yoktur. Siyasi kısıtlamalar olmadığı sürece, ham petrol arzı, dünyadaki beklenen gelişme nisbetleri de nazarı itibare alınmak suretiyle dünyadaki talebi 1990 senesine kadar karşılamaya yeterli olacaktır.
4. Petrol fiyatlarının artması ev, araba gibi kıymetler üzerinde de önemli etkiler getirmektedir. Birçok düşük gelirli şahıslar üzerinde şiddetli tesir duyulacaktır ve bunun için hükümetin tedbir alması gerekebilir.

5. Dünya çapında etki en ziyade Avrupa ve Japonya üzerinde değil, az gelişmiş memleketlerde hissedilecektir. Petrol ürünleri fiyatlarındaki büyük artışlar, bu memleketlerin, yiyecek ithali gibi carî ihtiyaçlarını karşılamayı çok güç hale getirecek ve bunların uzun dönemde yaşama düzeylerini yükseltmelerini güçleştirecektir.
6. Bazı petrol ürünlerine ait arz ve talebin belli olmaması ve artık genel bir açık bulunmaması olasılığının kuvvetli olması nedeniyle, hükümetler petrol ürünlerini tahsise veya vesikaya tabi tutmağa teşebbüs etmemelidir. Bunun yerine, bu işi piyasanın yapmasına müsaade edilmelidir. Hükümetçe yapılacak tahsis programları çok muhtemelen uyum güçlüklerini daha da artıracak ve petrol kullanan gerek şahısların ve gerekse sanayi kuruluşlarının üzerindeki etkiyi ağırlaştıracaktır.
7. Petrolü tahsise tabi tutmağa teşebbüs edecek yerde, hükümetin, özel dağıtımıcılar tarafından petrol ve petrol ürünleri dağıtımının tutarlılığını kontrol etmesi gerektir. Bugünkü dağıtım yöntemlerinden bazı antitröst problemleri doğabilir ve bunların hükümet tarafından dikkatle incelenmesi lâzımdır.
8. Arz ve talep kuvvetleri enerji fiyatlarını diğer mallar ve hizmetlerin fiyatlarına oranla önemli şekilde artıracak doğrultuda gelişmiştir. ABD'de son aylarda, dünya petrol

fiyatları sür'atle artarken, petrol ürün fiyatlarının ağır ağır artmasına müsaade edilmiştir. Fakat daha büyük artışların hem gerekli hem de varit olduğu aşikâr görülmüştür. Böylece, ABD hükümetinin fiyat konusunda izlediği son tutum, arzın, daha büyük kazanç ümidi ile kısılmasını teşvik etmiştir. . .

9. Birkaç sene içinde, dünyadaki petrol arzı, son zamanlardaki büyük fiyat artışlarına cevap olarak sür'atle artacaktır. Aslında bu olay halen cereyan etmektedir ve önümüzdeki senelerde hızı artacaktır. Bunun sonucu bir petrol fazlalığından doğan tıkanıklık olacaktır ve bunun da gerek bu maddenin gerekse alternatif enerji kaynağı fiyatlarının üzerinde büyük etkisi olacaktır.
10. Halen yüksek maliyetli enerji kaynaklarının geliştirilmesine girişilmesinde büyük tehlike vardır. Yukarıda belirtildiği üzere petrol fiyatları, petrol arzının uzun vadeli artışı karşısında düştükten sonra, yüksek masraflı enerji kaynaklarının geliştirilmesi için yapılan belli başlı yatırımlar ekonomik olmaktadır. Sonucunda düşük maliyetli petrol ve diğer enerji kaynakları ithaline karşı himaye taleplerinin ortaya çıkması tehlikesi büyüktür. Halihazırdaki kriz atmosferi uzun vadeli enerji arzı politikasının tesbiti için elverişli değildir.

Dernekten İsteyiniz

— Doç. Dr. Lâtif Çakıcı tarafından yazılan ve A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesince yayınlanan:

- 1) İşletmelerde Ambalâj Sorunları ve Ambalâj Alanındaki Gelişmeler
 - 2) Maliyet Muhasebesi Problemleri
 - 3) Sanayi İşletmelerinin Kuruluş Yeri Seçiminde Ulaştırma Masraflarının Yeri ve Önemi
 - 4) Sanayi İşletmelerinde Rantabilite ve Rantabilite İle İlgili Sorunlar
- adlı kitaplar,

— Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Bölümü tarafından yayınlanmış olan «**Abstracts of Graduate Theses**» adlı kitap,

— Selçuk Abaç tarafından yazılan «**Türkiye'nin Sanayileşmesinde Bankaların Rolü**» adlı kitap Derneğimiz kütüphanesine gelmiştir.

— The Conference Board tarafından yayınlanmış olan «**Kâr Dağıtım Politikası ve Uygulaması**» adlı çeviri ise isteyenlere gönderilmektedir.

NİSAN 1974

P. ertesi	1
Salı	2
Çarşamba	3
Perşembe	4
Cuma	5
C. ertesi	6

P. ertesi	8
Salı	9
Çarşamba	10
Perşembe	11
Cuma	12
C. ertesi	13

P. ertesi	15
Salı	16
Çarşamba	17
Perşembe	18
Cuma	19
C. ertesi	20

P. ertesi	22
Salı	23
Çarşamba	24
Perşembe	25
Cuma	26
C. ertesi	27

P. ertesi	29
Salı	30